

Veic HIV testu savam sirdsmieram!

HIV testa veikšana ir katra cilvēka apzināts, brīvprātīgs lēmums, pie kā viņš visbiežāk nonāk vai nu plašsaziņas līdzekļu pamudināts, piemēram, Pasaulē AIDS dienas pasākumu ietvaros vai pašam apzinoties iespējamus riskus iegūt šo infekciju. HIV profilakses punktos medicīnas darbiniekam ir iespēja katram apmeklētājam veltīt pietiekoši daudz laika, sniedzot pirms un pēc testa konsultāciju, atbildēt uz jautājumiem un vajadzības gadījumā sniegt psiholoģisku un emocionālu atbalstu. Arī konfidencialitātes priekšrocība ir viens no iemesliem, kāpēc uz Rīgā esošajiem HIV profilakses punktiem brauc pat no attāliem Latvijas novadiem. Vienā no tiem – Slimību profilakses un kontroles centra HIV/AIDS konsultāciju kabinetā jau vairāk nekā 10 gadus strādā arī Inga Bulmistre, kura dienu dienā sastopas ar dažādiem cilvēkiem un viņu stāstiem.

HIV eksprestests ir vienkārša, ērta un ātra metode HIV infekcijas noteikšanai. Apmeklētājam tas ir ērti, jo jau 20 minūšu laikā var saņemt testa rezultātu, bez tam testa paraugu pats var apskatīt un pārliecināties par rezultātu. Sarežģītāk ir medicīnas darbiniekam, jo jāpaspēj izstāstīt visu informāciju, kas konkrētam cilvēkam nepieciešama, kā arī psiholoģiski atbalstīt pat tad, ja HIV infekcija netiek atklāta. Šāds atbalsts un uzmundrinājums nepieciešams, ja cilvēks gadiem ir baidījies veikt HIV testu un dzīvojis ar pārliecību, ka viņš ir HIV inficēts. Dzīves līkloči, neziņa un bailes par savu veselību viņu ir tik ļoti ietekmējuši, ka grūti noticēt tam, ka nav HIV inficēts. Reizēm tās ir prieka asaras, bet reizēm šī neticība ir pāraugusi AIDS fobijā, kad jau nepieciešama psihoterapeita palīdzība, stāsta Inga Bulmistre.

Katra cilvēka stāsts par to, kāpēc vēlas veikt HIV testu, ir atšķirīgs, taču ir daudz kopīga. Inga Bulmistre uzskata, ka viens no iemesliem ir nepietiekamas zināšanas par HIV. Ļoti bieži traucē stereotipi, ka HIV infekcija skar galvenokārt narkotiku lietotājus, tāpēc reizēm cilvēki pirms testa veikšanas mēdz taisnoties: “Jūs tikai nedomājiet, ka esmu narkotiku lietotājs.” Taču par to nav jābaidās – HIV profilakses punktu darbinieki drīzāk apmeklētājiem atgādina, ka HIV var skart ikvienu, ne tikai narkotiku lietotājus, par ko liecina no jauna atklāto HIV gadījumu statistika. Darbinieki ir profesionāļi, kuriem jebkādi aizspriedumi ir pretrunā ar amata ētiku.

Ļoti apsveicami, ka pāris pirms dzimumattiecību uzsākšanas (bez prezervatīva lietošanas) abi reizē atnāk veikt HIV testu. To var uzskatīt arī par uzticības apliecinājumu vienam pret otru, godīgu un atklātu rīcību. Ingas Bulmistres darba pieredzē ir bijuši gadījumi, kad partneriem veicot testu, viens no viņiem izrādās HIV pozitīvs. Psiholoģiski tas ir ļoti smags pārbaudījums abiem, taču gadījumā, ja viņi uzsākot attiecības nebūtu veikuši testu, HIV inficēti varētu būt abi. Un arī tā nereti notiek.

Inga Bulmistre atgādina, ka HIV infekcija visbiežāk daudzus gadus nerada aizdomas par veselības problēmām ne pašam inficētajam, ne ģimenes locekļiem, pat ne ārstiem, jo vispārējās asins analīzēs to pamanīt īsti nevar. HIV inficētais cilvēks dzīvo ar partneri gadiem ilgi, pat nenojaušot, ka ir viņu inficējis. Nereti brīdī, kad veselības problēmas sāk kļūt nopietnas (novājinātās imunitātes dēļ pievienojušās infekcijas, piemēram, tuberkuloze vai sēnīšu sasilšanas, onkoloģija u.c.) un ir jāārstējas stacionārā, tiek veikts HIV tests un atklāta HIV infekcija.

Šobrīd Latvijā HIV inficētiem cilvēkiem ir iespēja bez maksas saņemt zāles, kas samazina HIV vīrusa daudzumu organismā un uzlabo imunitāti. Grūtnieces, kurām ir HIV infekcija, lietojot šos medikamentus var laist pasaulē veselus bērnus. Inga Bulmistre stāsta: “Pirms 17 gadiem, kad man vajadzēja pateikt kādai jaunai, ļoti skaistai meitenei, ka viņai ir HIV, mums abām acīs bija asaras. Toreiz mēs pat nenojautām, ka reiz nejauši atkal satiksimies un viņa iepazīstinās ar savu 16 gadus veco talantīgo meitu, kas ir tikpat skaista kā mamma – un vesela”.

Atceries – vienīgais kontracepcijas līdzeklis, kas pasargā no inficēšanās ar HIV un citām seksuāli transmisīvām infekcijām, ir prezervatīvs. Ja esi seksuāli aktīvs, Tev ir bijusi saskare ar asinīm un citiem bioloģiskiem šķidrumiem, kas satur asinis, vai arī kaut kas no izlasītā Tev liek aizdomāties, ieteicams veikt HIV testu.

Šis raksts tapis kampaņā “HIV nešķiro – tas attiecas arī uz Tevi”, kuru īsteno Veselības ministrija un Slimību profilakses un kontroles centrs ar mērķi veicināt sabiedrības informētību par HIV infekciju.